

Luonnonvarakeskuksen tilasto-ohjelma

Luonnonvarakeskuksen tilasto-ohjelma

TILASTOT

/ LUKE \

2024–2026

Luonnonvarakeskus, Helsinki 2023

Luonnonvarakeskuksen tilasto-ohjelma

Luonnonvarakeskuksen tilasto-ohjelma

2024–2026

Alkusanat

Tähän ohjelmaan on koottu Luonnonvarakeskuksen (Luken) tilasto-ohjelmaan kuuluvat tilastot, tilastokyselyt ja tilastoihin liittyvät palvelut. Ohjelmassa esitellään myös lähivuosien tilastoinnin keskeiset kehittämistoimet. Luken tilastointi pohjautuu Euroopan unionin tilastoasetuksiin sekä kansallisiin tietotarpeisiin. Lisäksi toiminnan taustalla ovat tilastoalan eurooppalaiset käytäntö- ja säännöt (Code of Practice) ja sen periaatteet. Lukella on keskeinen rooli ruoka- ja luonnonvarataloutta koskevan faktatiedon keräämisessä, jäsentämisessä ja julkaisemisessa. Tilasto-ohjelmaa ja tilastotuotannon kehittämistä ohjaa asiakaslähtöisyys.

Julkaistavien tilastojen lisäksi palvelemme käyttäjiä tarjoamalla tietopalvelua ja erilaisia tietotuotteita. Tilaston käyttäjän kannalta keskeinen palvelu on luke.fi/tilastot -verkkopalvelu ja tilastotietokanta, jonka tiedot ovat käytettävissä kaikille avoimena datana. Täydennämme tilastotietoa ilmiöalueita taustoittavilla blogeilla, teksteillä ja infograafeilla.

Luke yhtenä Suomen neljästä tilastoviranomaisena on keskeinen osa tilastoekosysteemiä. Tilastoekosysteemin kehittämislinjaukset vuosille 2024–2026 ovat parhaillaan valmisteilla. Luke toteuttaa yhteisesti sovittuja kehittämislinjauksia toteuttamalla tätä tilasto-ohjelmaa kiinteässä yhteistyössä muiden kanssa.

Tilasto-ohjelma päivitetään vuosittain ja käytämme sitä runkona keskustellessamme käyttäjien kanssa heidän tarpeistaan tilastoinnin kehittämiseksi. Vuoden 2022 päivitystä varten kävimme laajan sidosryhmäkierroksen tietotarpeista. Monet tuolloin tunnistetuista kehittämiskohteista ovat edelleen ajankohtaisia. Kunkin tilastoitavan ilmiöalueen osalta kehittämisen tiekartta on tehty ja sitä päivitetään säännöllisesti peilaamaan muuttuvia tarpeita. Uusien tietotarpeiden lisäksi tilastotuotantoa haastaa tiukentunut rahoitustilanne. Tilasto-ohjelman kehittäminen tulee jatkossa tähtäämään entistä enemmän toiminnan tehostamiseen.

Luken tilasto-ohjelman kautta tavoitteemme on tuottaa tietoa päätöksenteon tueksi ja päätösten vaikutusten seurantaan. Tilastointiin uusia tarpeita tuovat ainakin Euroopan vihreän kehityksen ohjelma (Green Deal) ja Pellolta pöytään (Farm to Fork) -strategia kuin myös biotalousstrategia. Lisäksi tietotuotannolla tuetaan YK:n kestävän kehityksen indikaattoreiden (SDG) tuottamista.

Faiz Alsuhail
Luonnonvarakeskuksen tilastojohtaja

Kirjoittajat: Esa Katajamäki, Anneli Partala ja Tommi Kaatrasalo (luku 3), Jukka Torvelainen (luku 4), Mika Rahikainen (luku 5), Riitta Salo-Kauppinen (luku 6.1), Eeva Vaahtera (luku 6.2), Ulla Lappalainen (luku 7), Eeva Vaahtera (kuvat), Luken tilastojen vastuuhenkilöt (Liitteet 1 ja 2). Kaikki kirjoittajat ovat Luonnonvarakeskuksesta.

Asiasanat: biotalouden tilastot, maataloustilastot, kalatilastot, riistatilastot, metsätilastot, Suomen viralliset tilastot (SVT), tilastolliset tiedonkeruut, viestintä

Sisällys

1. Johdanto	5
1.1. Tilasto-ohjelman rajaus	5
1.2. Luken tilasto-ohjelma ja tutkimusohjelmat	5
2. Tilastoinnin kehittämisen painopisteitä.....	7
3. Maataloustilastot	9
4. Metsätilastot.....	11
5. Kala- ja riistatilastot.....	13
6. Viestintä ja tiedon käytön edistäminen	14
6.1. Tilastoviestintä Lukessa	14
6.2. Uusien verkkosivujen kehitystyö jatkuu	15
6.3. Tietotuotteet ja palvelut.....	15
7. Luken tilastojen tietolähteet.....	16
8. Luken rooli tilastoekosysteemissä	17
9. Liitteet	19
Liite 1. Luonnonvarakeskuksen tilastot.....	19
Liite 2. Luonnonvarakeskuksen tilastokyselyt.....	19

1. Johdanto

1.1. Tilasto-ohjelman rajaus

Tähän ohjelmaan on koottu kaikki Luonnonvarakeskuksen (Luken) tuottamat tilastot ja niihin liittyvät kehittämistoimenpiteet. Luken tilastot on tässä ohjelmassa luokiteltu kolmeen aihealueeseen: maatalous-, metsä- sekä kala- ja riista. Luke toimii tilastolain (280/2004) mukaisesti yhtenä Suomen neljästä tilastoviranomaisena. Muut tilastoviranomaiset ovat Tilastokeskus, Terveyden ja hyvinvoinnin laitos ja Tulli. Tilastoviranomaisilla on oikeus kerätä tietoja tilastotarkoituksiin tilastolaissa säädetyn tiedonantovelvollisuuden perusteella. Tilastolain lisäksi Luken tilastojen tuottaminen perustuu lakiin ruoka- ja luonnonvaratilastoista (562/2014) ja lakiin Luonnonvarakeskuksesta (561/2014).

Luken työjärjestyksen mukaisesti Tilastopalvelut-yksikkö vastaa Luken tilasto-ohjelmasta. Tilasto-ohjelma käsittää Luken tilastoviranomaisena tuottamat tilastot. Luke tuottaa laissa ruoka- ja luonnonvaratilastoista (27.6.2014/562) määritellyt tilastot. Tämän lain 2§ mukaisesti Luonnonvarakeskus tuottaa ja julkaisee tilastot, jotka koskevat:

1. *maatalouden rakennetta, tuotantomenetelmiä ja -panoksia, peltokasvi-, puutarha- ja kotieläintuotantoa, tuotannon vaikutuksia ympäristöön sekä maataloustuotteiden hintoja;*
2. *metsien taloudellista hyödyntämistä, puumarkkinoiden toimintaa, metsien hoitoa ja metsien suojelua;*
3. *kalastusta, vesiviljelyä, kalataloutta ja kalastustuotteiden markkinoita;*
4. *elintarvikkeiden turvallisuutta.*

Luken tilasto-ohjelmaan kuuluvat tilastot on kuvattu liitteessä 1. Tilasto-ohjelmaan kuuluu myös tilastoihimme liittyvät tilastokyselyt, jotka on kuvattu liitteessä 2, sekä tilastojen julkaisemiseen liittyvät verkkopalvelut ja julkaisut.

1.2. Luken tilasto-ohjelma ja tutkimusohjelmat

Luken tilasto-ohjelma linkittyy kiinteästi Luken uudistetun strategian mukaisiin ilmiö- ja haastepohjaisiin tutkimusohjelmiin. **Kannattava ja vastuullinen alkutuotanto (Alku)** -ohjelman haasteena on alkutuotannon riittävyyden turvaaminen ja kannattavuuden parantaminen kestävästi. Maa- ja kalatalouselinkeino kamppailevat tuottavuus-, kannattavuus- ja kestävyysongelmien kanssa, ja metsätalouden merkittävimpiä kysymyksiä ovat puuntuotannon riittävyys ja toisaalta metsien käytön kestävyys. **Biokiertoaloes (Kierto)** -ohjelman haasteena on uusitutvien luonnonvarojen ja raaka-aineiden käyttö viisaasti ja kestävästi. Luken tilastot luovat hyvää tietopohjaa näiden ohjelmien tutkimukselle.

Ilmastoviisas hiilenkierto (Maa-ilma) -ohjelman haasteena on globaalin ilmastokriisin ja sen ekosysteemi vaikutusten selättäminen. Luken tilastoja käytetään mm. kasvihuonekaasulaskelmien pohjatietona. Erityisesti metsätilastot luovat hyvää tietopohjaa tämän ohjelman tutkimukselle. **Sopeutumis- ja palautumiskykyinen biotaloes (Puskuri)** -ohjelman haasteena on luonnon ekosysteemien, tuotantojärjestelmien sekä yhteiskunnan välisten monimutkaisten vuorovaikutussuhteiden kokonaisvaltainen hahmottaminen ja kyky säilyttää toimintakyky

muuttuvissa olosuhteissa. Luken tilastoista esimerkiksi kaupallisen kalastuksen saalistilastot ja vapaa-ajankalastustilasto luo tietopohjaa tälle ohjelmalle.

Viranomais- ja asiantuntijapalvelut (VOAS) -ohjelma tuottaa tietoa, palveluita ja asiantuntemusta yhteiskunnan tarpeisiin ja vastaa Lukelle kuuluvien viranomaistehtävien hoitamisesta. Tehtävät pohjautuvat kotimaiseen ja kansainväliseen lainsäädäntöön ja niiden velvoitteiden täyttämiseen. VOAS-ohjelman puitteissa kerätyt aineistot ovat merkittävä osa tilastojen lähdeaineistoa erityisesti kalatilastoissa. Tilastokyselyiden yhteydessä (mm. sato- ja puutarhatilastokysely) keräämme tietoja VOAS-ohjelmaan kuuluvan ruokahävikin seurannan tarpeisiin.

Luonnonvarakeskuksen tilastotuotanto

Maa-, metsä- ja kalatilastot kaikkien saatavilla – historiaa unohtamatta

Tuotamme maatalous-, metsä-, sekä kala- ja riistatilastot kestävän päätöksenteon tueksi

Kuva 1. Luonnonvarakeskuksen tilastotuotanto

2. Tilastoinnin kehittämisen painopisteitä

Tilastoekosysteemin strategiset tavoitteet vuosille 2024–2026 ovat tilastojen arvon ja merkityksen esille tuominen yhteiskunnassa, tietojen käytön edistäminen, ekosysteemityön ja verkostojen hyödyntäminen ja syventäminen sekä laadun varmistaminen ja oikea-aikaisen tiedon tuotanto. Lukessa olemme edistäneet ja edistämme edelleen näiden tavoitteiden saavuttamista monelle eri tavalla.

Tilastojen kehittämisessä panostamme tietosisältöjen uudistamiseen, uusien tietolähteiden käyttöönottoon, tilastotuotantoprosessin kehittämiseen ja automatisointiin sekä yhteistyön tiivistämiseen tilastoekosysteemissä. Olemme aktiivisia tilastoalan eurooppalaisessa yhteistyössä ja osallistumme Eurostatin rahoittamiin projekteihin. Osallistumme uusien EU-tilastoasetusten valmisteluun ja käymme tilastojen käyttäjien sekä tiedonantajien kanssa keskusteluja tilastoja ja tiedonkeruita koskevista muutosehdotuksista.

Uusien tilastointivaltteiden ja mahdollisesti vähenevien resurssien takia arvioimme tilastotuotantomme kokonaisuutta yhdessä sidosryhmien kanssa. Metsätilastollisen vuosikirjan tekeminen lakkautettiin kuluvaan vuonna, ja muutakin toiminnan sopeuttamista ja poisvalintoja voi olla edessä. Toisaalta tavoitteenamme on parantaa tilastotuotannon tehokkuutta ja keventää tilastojen tuotantoprosessia. Tähän liittyvien toimenpiteiden ansiosta pyrimme säilyttämään tilastotuotannon edelleen mahdollisimman kattavana huomioiden EU-tilastoasetusten vaatimukset ja kansalliset tarpeet.

Tilastojen käyttäjien tietotarpeet

Kartoitimme Luken tilastojen käyttäjien tietotarpeita laajasti asiakastapaamisissa edellisen tilasto-ohjelman päivityksen yhteydessä. Tuolloin saamamme palaute ja esitetyt tietotarpeet ovat edelleen relevantteja ja jatkamme niiden työstämistä. Osan esitetyistä tietotarpeista olemme jo toteuttaneet. Keräämme tilastojen käyttäjiltä säännöllistä palautetta tilastojen käytettävyydestä, jonka lisäksi käymme säännöllistä dialogia keskeisten sidos- ja käyttäjäryhmien kanssa heidän tietotarpeistaan. Myös uudessa hallitusohjelmassa on Luken tilastotuotantoon liittyviä tietotarpeita.

Aihealueittaisissa kuvauksissa (kappaleet 3–5) keskitytään niihin kehittämistoimiin, jotka olemme priorisoineet toteutettavaksi tämän ohjelmakauden aikana. Tämän tilasto-ohjelman liitteessä 1 (Luonnonvarakeskuksen tilastot) on esitetty tilastokohtaisesti suunnitellut kehittämistoimenpiteet.

Tilastolainsäädännön kehittäminen

Tilastojen tietosisältöä uudistetaan EU:n asetusmuutosten myötä. Luken tilastotuotannosta noin kahta kolmasosaa säätelee EU:n tilastoasetukset. EU:n tilastoasetusten kehittämiseen osallistumalla edistämme Suomen kansallisten tietotarpeiden huomioimista tulevassa lainsäädännössä, tuomme varhaisessa vaiheessa esiin asetusten mukaisiin tietotarpeisiin vastaamisen kustannuksia (ja siten vaikutamme tuleviin Grant-hakuihin), voimme kotimaassa arvioida, miten nykyiset hallinnolliset aineistot vastaavat uusiin tietotarpeisiin sekä pystymme kotimaassa keromaan tiedonantajille ja tilastojen käyttäjille hyvissä ajoin, millaisia muutoksia toimintaympäristössämme on näköpiirissä.

Maatalouden tuotantopanoksia ja tuotoksia koskevia tilastoja koskevalla SAIO-asetuksella¹ pyritään edistämään vuoden 2020 maataloustilastostrategiaan sisältyviä keskeisiä tavoitteita, joita ovat korkealaatuisten, tietotarpeisiin tehokkaasti ja vaikuttavasti vastaavien tilastojen tuottaminen sekä tilastojen vertailukelpoisuuden ja koherenssin parantaminen. SAIO-asetus tuli voimaan vuoden 2022 lopussa, mutta sitä sovelletaan ensimmäisestä päivästä tammikuuta 2025 alkaen. SAIO-asetuksen myötä Luken eläintuotanto-, kasvi-, hinta-, kasvinsuojeluaine- ja ravinnetasetilastot uudistuvat ja laajenevat.

EU-tilastoasetukset eivät suoraan säätele Luken metsätilastoja ja niiden tuottamista. Tilanne muuttuu jatkossa, sillä metsätilinpidon tilasto on muuttumassa asetus pohjaiseksi. Ympäristötilinpidon tilastointia koskevaa asetusta (Euroopan parlamentin ja neuvosto asetus (EU) N:o 691/2011) ollaan laajentamassa lisäämällä siihen kolme uutta moduulia: metsätilinpito, ympäristötukia ja vastaavia tulonsiirtoja koskeva tilinpito sekä ekosysteemitilinpito. Eurostatin tavoitteena on kerätä näihin kolmeen moduuliin liittyvät tilastot jäsenmailta vapaaehtoisuuteen perustuen vuoden 2025 loppuun mennessä. Ensimmäinen asetukseen perustuva tilastointi tehdään arvion mukaan vuonna 2026. Myös ekosysteemitilinpidon tilastoinnista voi tulla lisävelvoitteita Lukelle.

Käynnissä oleva kalataloustilastojen EU-lainsäädännön kehittäminen yhdessä valvonta-asetuksen uudistamisen kanssa johtanee muutoksiin vapaa-ajankalastuksen tilastossa. Uudistuvassa kalastus- ja vesiviljelytilastoasetuksessa otetaan huomioon uuden valvonta-asetuksen edellyttämä vapaa-ajankalastuksen rekisteröinti. Niin vapaa-ajankalastajat, heidän aluksensa, saaliinsa, tahaton sivusaalis kuin tietyt pyydyksetkin tulevat siirtymäajan jälkeen rekisteröitäviksi. Muutoksen vaikutusta arvioidaan ja tarvittaessa siihen reagoidaan vapaa-ajankalastuksen tilaston sisällössä sekä tilastokyselyssä. Kalatilastoissa, kuten muissakin tilastoissamme huomioimme kansalliset mm. hallinnon ja tutkimuksen tietotarpeet.

EU-Tilastoasetusten lisäksi kansalliseen tilastolainsäädäntöön on tehty muutoksia. Muutokset lakiin tilastokeskuksesta sekä tilastolakiin tulivat voimaan 1.3.2023. Näillä muutoksella ei ole merkittäviä vaikutuksia Luken tilastotuotantoon. Kansallisen tilastolainsäädännön kehittämisen jatkuu edelleen.

Euroopan tilastoja koskevaa asetusta ollaan myös päivittämässä (Komission ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi Euroopan tilastoista annetun asetuksen (EY) N:o 223/2009 muuttamisesta). Ehdotuksen yleisenä tavoitteena on uusia Euroopan tilastoja sääntelevää oikeudellista puitetta niin, että tilastot tulevaisuudessa kykenevät paremmin vastaamaan uusiin tietotarpeisiin. Ehdotettujen toimien odotetaan parantavan tehokkuutta sekä vähentävän jäsenvaltioille ja tilastokyselyjen vastaajille aiheutuvia kustannuksia sekä hallinnollisia rasitteita. Ehdotuksella pyritään myös luomaan Euroopan tilastojärjestelmälle menettelytapa, jonka avulla se voi reagoida kriisiaikoina kiireellisiin tietotarpeisiin nopeasti, kollektiivisesti ja koordinoitusti. Yhteistyön tiivistyminen tilastoekosysteemeissä

Luonnonvarojen, vihreän kehityksen ja ympäristön tilastoinnin aihealueen yhteistyöryhmässä ovat mukana Tilastokeskus, Luke ja Syke. Tilastokeskuksen edustaja toimii yhteistyöryhmän

¹ EUROOPAN PARLAMENTIN JA NEUVOSTON ASETUS (EU) 2022/2379, annettu 23 päivänä marraskuuta 2022, maatalouden tuotantopanoksia ja tuotoksia koskevista tilastoista, komission asetuksen (EY) N:o 617/2008 muuttamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusten (EY) N:o 1165/2008, (EY) N:o 543/2009 ja (EY) N:o 1185/2009 ja neuvoston direktiivin 96/16/EY kumoamisesta

puheenjohtajana ja Luken edustaja varapuheenjohtajana. Ryhmä aloitti toimintansa toukokuussa 2022. Lisäksi jatkamme ja tiivistämme mahdollisuuksien yhteistyötä mukaan tilastokosysteemeissä mm. tiedonkeruiden, tilastojen julkaisemisen ja aineistojen hyödyntämisen osalta.

Uudet tietolähteet ja tiedonkeruiden kehittäminen

Luken tiedonkeruiden keskeisenä tavoitteena on pitää tiedonantajien vastausrasite mahdollisimman alhaisena. Olemme jo pitkään olleet edelläkävijöitä hallinnollisten aineistojen hyödyntämisessä. Tällä hetkellä käynnissä on useita hankkeita uusien tietoaaineistojen hyödyntämiseksi tilastoissamme. Olemme selvittäneet satelliittiaineistojen hyödyntämismahdollisuuksia satotietojen estimoimiseksi ja tämä työ jatkuu edelleen vuonna 2024. Projektin tulosten perusteella päätämme, hyödynnämmekö satelliittiaineistoja jatkossa satotilaston tuotannossa viljelijäkyselyn sijasta tai rinnalla. Vuoden 2020 maatalouslaskennassa hyödynsimme tulorekisteriä ensimmäisen kerran maa- ja puutarhatalouden työvoimatietojen tietolähteenä ja tulorekisterin hyödyntäminen jatkuu vuoden 2023 maatalouden rakennetutkimuksessa. Lisäksi selvitämme Fingridin datahubin (yhteinen järjestelmä, jonne kootaan tiedot sähkönkäytöstä kaikista Suomen noin 3,7 miljoonasta sähkönkäyttöpaikasta), kansalaishavaintoihin (esimerkiksi Omariista ja mahdollisesti tulevaisuudessa Omakala-palvelu) perustuvien aineistojen sekä maatilojen omissa järjestelmissä (kasvinsuojeluaineiden käyttötiedot) olevien tietojen käyttömahdollisuuksia tilastojen lähtöaineistona.

Tilastokyselyissä olemme ottaneet käyttöön vahvan suomi.fi -tunnistautumisen useassa tiedonkeruussa. Mobiilivastaamisen mahdollistaminen tilastokyselyssä on toteutettu ensimmäisissä tilastokyselyissä ja tätä mahdollisuutta laajennetaan jatkossa. Luken tilastotiedonkeruiden kuvaus ja niihin liittyvät kehittämissuunnitelmat on esitetty kappaleessa 7 ja liitteessä 2.

3. Maataloustilastot

Maataloustilastojen esittely

Luke tuottaa tilastoja maatilojen rakenteesta, kasvinviljelystä, puutarhatuotannosta, kotieläintuotannosta ja maataloustuotteiden tuottajahinnoista. Maataloussektoriin kuuluu kaikkiaan 23 tilastoa, joista 20 on ESS-tilastoja ja 15 SVT-tilastoja. ESS-tilastojen tuottamista säädellään suoraan EU:n tilastoasetuksella tai tilastoja käytetään muiden ESS-tilastojen lähdeaineistoina. Tilastojen tarkemmat tiedot löytyvät liitteestä 1.

Maataloustilastojen merkitys korostuu tulevina vuosina mm. erilaisten ohjelmien ja mm. ilmastomuutoksen tavoitteiden seurantaan liittyvien tietotarpeiden seurauksena. Euroopan unionin uudella ohjelmakaudella jäsenmaat asettavat tavoitteita, joiden toteutumista tulee seurata. Tavoitteiden toteutumista seurataan tilastojen avulla. Lisäksi tarvitaan uusia indikaattoreita, jotka näyttävät kehityssuunnan.

Sekä EU:ssa että Suomessa tarvitaan entistä enemmän tietoa luomutuotannosta. Uusien EU:n tilastosäädösten myötä Suomen raportointivelvollisuus luomutuotannosta lisääntyy, ja myös kansallisesti on suuri tarve nykyistä laajemmasta luomutuotannon tilastoinnista.

Koronapandemian myötä kiinnostus huoltovarmuutta kohtaan on noussut uudelle tasolle. Maataloustuotteilla ja näin myös maataloustilastoilla on merkittävä rooli kansallisessa huoltovarmuudessa. Ilmastonmuutoksen torjunnassa siirtyminen fossiilisesta energiasta uusiutuviin energiamuotoihin on keskeisessä asemassa. Luken tuottaman tilaston avulla voi seurata maa- ja puutarhatalouden energiankäyttöä energialähteittäin.

Suomessa maataloudessa on jo pidemmän aikaa ollut käynnissä voimakas rakennemuutos. Tilojen lukumäärän vähenemisen lisäksi maa- ja puutarhataloudessa tehty työ on vähentynyt, vaikka tuotannon määrä on pysynyt ennallaan. Toisaalta palkatun työvoiman ja varsinkin ulkomaisen kausityövoiman saatavuuden merkitys on kasvanut. Uusia tietoja mm. maatalojen työvoimasta ja muusta yritystoiminnasta saadaan vuotta 2023 koskevasta maatalouden rakenne- tutkimuksesta, jonka tiedonkeruu toteutetaan vuodenvaihteen 2023–24 molemmiin puolin. Tulokset julkaistaan pääosin vuonna 2025.

Tuotamme kuukausittain tilastoja maidontuotannosta ja maitotuotteiden valmistamisesta, lihan tuotannosta, maataloustuotteiden tuottajahinnoista sekä ulkomaankaupasta. Neljännes- vuosittainen tilastotuotantomme koskee kananmunien tuotantoa sekä teollisuuden ja kaupan viljan osto-, käyttö- ja varastotietoja. Muut maataloustilastot ilmestyvät pääsääntöisesti vuosittain.

Maataloustilastojen kehittäminen

Seuraavassa on esitelty maataloustilastojen merkittävimmät tiedossa olevat uudistukset lähivuosille. Tilastojen tietosisältöä uudistetaan EU:n asetusmuutosten myötä. Tilastojen tietosisällössä huomioimme myös kansalliset tietotarpeet mahdollisuuksien mukaan. Tärkein käynnissä oleva maataloustilastojen asetusmuutos on ns. SAIO-asetus (=asetus maatalouden tuotantopanoksia ja tuotoksia koskevista tilastoista), jonka mukaisesti toimitamme tietoja Eurostatille 1.1.2025 tiedoista lähtien.

SAIO-asetus on osa Euroopan unionin maataloustilastojen nykyaikaistamiseen tähtäävää, vuodesta 2020 lähtien toteutettua maataloustilastostrategiaa. Asetus koskee maatalouden tuotantopanoksia ja tuotoksia koskevia tilastoja, joita ovat eläintuotannon tilastot (mm. eläinten lukumäärät, tuotokset), kasvintuotannon tilastot (mm. sadot, viljelyalat, kasvitaseet), luonnonmukaisen tuotannon tilastot, maatalouden hintatilastot (hintaindeksit ja absoluuttiset hinnat) sekä ravinteita ja kasvinsuojeluaineita koskevat tilastot. Luke vastaa asetuksen tilastoinnista hintaindeksejä lukuun ottamatta, joiden tuotannosta vastaa Tilastokeskus. Uusia, ajankohtaisia tietotarpeita, joihin asetus vastaa, ovat yhteisen maatalouspolitiikan sekä Euroopan vihreän kehityksen ohjelman ja siihen liittyvien pellolta pöytään -strategian ja biodiversiteettistrategian tietotarpeet. SAIO-asetuksen myötä luomutilastointia tullaan edelleen laajentamaan. Olemme jo laajentaneet luomutietojen tilastointia viljan osto-, käyttö- ja varastotilaston, lihan tuotantotilaston ja maataloustuotteiden tuottajahintatilastoissa tietojärjestelmien uudistamisen yhteydessä. SAIO-asetuksen myötä kasvinsuojeluaineiden maatalouskäytön tilastoinnin frekvenssi muuttuu siirtymäajan jälkeen vuosittaiseksi nykyisen viiden vuoden sijasta. Lisäksi osa nykyisin vapaaehtoisesti (ESS-sopimusten perusteella) Eurostatille toimittamistamme tilastoista, kuten ravinnetase (maatalouden peltotase), lannoitteissa myydyt ravinteet ja kananmunien tuotantotilastot muuttuvat lakisääteisiksi.

Maataloustuotteiden tuottajahintatilastot laajenevat ja uudistuvat vuonna 2024. Puutarhakasvien kuukausittaisen hintatilasto liitetään osaksi maataloustuotteiden tuottajahintatilastoja. Lisäksi maidon hintatilastointia uudistetaan huomioiden meijereillä käytössä olevat hinnoittelukäytännöt.

Maataloustilastojen tuotannon kannalta keskeinen tilastollinen rekisteri on ns. MAPU-rekisteri (maatalous- ja puutarhayritysrekisteri). MAPU-rekisteriin kootaan vuosittain tiedot Suomessa maatalous- tai puutarhatuotantoa harjoittavista tiloista ja rekisteri toimii maatiloja koskevien tilastojen lähdeaineistona ja poimintakehikkona otantatutkimuksille. Luke on uudistanut MAPU-rekisterin tietosisältöä, tietokantoja ja rekisteriin liittyviä tietovirtoja viime vuosien aikana. MAPU-rekisterin uudistaminen jatkuu edelleen. Tilastojen käyttäjille uudistukset tulevat näkymään mm. nykyistä pidempinä aikasarjoina ja tilastojen julkaisemisen nopeutumisena. Uudistuksen myötä maatalouden rakennetilastoihin lisätään tieto luomutilojen lukumäärästä.

Luken Tilastopalvelut piti laajan kierroksen asiakaskuulemisia talvella 2021–2022. Keskustelujen jälkeen toiveet käytiin lävitse ja priorisoitiin tilastossa toteutukseen etenevät. Luken viranomais-toiminnalle ja tutkimukselle osoitetut toiveet välitettiin eteenpäin. Asiakaskuulemisissa esiin tulleita toiveita edistetään etenkin muiden kehittämishankkeiden yhteydessä, kuten satotilaston uudistaminen ja maatalouden rakennetutkimus vuonna 2023.

4. Metsätilastot

Metsätilastojen esittely

Luke tuottaa tilastoja Suomen metsäsektorista; metsistä, metsätaloudesta ja metsäteollisuudesta. Puukaupan, hakkuiden ja metsäteollisuuden ulkomaankaupan tilastot julkaistaan kuukausittain ja miltei kaikki muut metsätilastot ovat vuositilastoja. Lähes kaikista vuositilastoista julkaistaan lopullisten tietojen lisäksi myös ennakkotiedot.

Kaikki puun käyttöä kuvaavat tilastot koottiin yhdeksi Puun käyttö -nimiseksi tilastoksi vuonna 2023. Tämän uudistuksen jälkeen metsätilastojen määrä on 13, joista kahdeksan on ESS-tilastoja ja 12 SVT-tilastoja. Kokonaisuuteen kuuluu myös kansantalouden tilinpitoon perustuva biotalouslaskelma, jota ei vielä luokitella tilastoksi, ja tilastoportaalissa julkaistaan valtakunnan metsien inventoinnin (VMI) tuottamaa tietoa metsävaroista sekä VMI-aineistoon perustuvista hakkuumahdollisuuksista. Metsätilastointi ei perustu EU:n suoriin tilastoasetuksiin, mutta metsätilastoja tarvitaan ja käytetään silti osana kansainvälistä tilastojärjestelmää. Metsätilastojen tarkemmat tiedot löytyvät liitteestä 1.

Suomen metsien puustoa käytetään teollisuuden raaka-aineeksi ja uusiutuvaksi energiaksi. Samaan aikaan metsät muodostavat merkittävän hiilinielun ja toimivat elinympäristönä uhanalaisille lajeille sekä tarjoavat virkistysmahdollisuuksia ihmisille.

Metsäsektorilla ja sen ympärillä tapahtuu jatkuvasti sektoriin ja sen rakenteisiin vaikuttavia muutoksia. Tätä kirjoitettaessa syksyllä 2023 muun muassa korkea korkotaso, kohonneet kustannukset, talouden epävarmuus, kulutuksen supistuminen ja heikko talouskasvu vaikuttivat metsäteollisuustuotteiden kysyntään. Vaikutukset näkyvät metsäteollisuuden kotimaan tuotannossa, viennissä, puukaupassa ja hakkuumäärissä. Myös puun tuonnin vähentyminen, turpeen poltosta luopuminen sekä energian kohonnut hinta ja niukentunut saatavuus heijastuvat puumarkkinoihin ja puun energiakäyttöön.

Luken tuottamien tietojen perusteella pystytään seuraamaan ja arvioimaan metsävarojen kehitymistä, hakkuumahdollisuuksia ja niiden käyttöä. Tilastoja käytetään myös uusiutuvan energian ja puuenergian tuotannon ja kulutuksen tilastoinnissa ja seurannassa. Luken tilastot ovat

lisäksi keskeisiä lähtötietoja hiilinielujen, kasvihuonekaasujen, päästöjen ja pienhiukkaspäästöjen laskennassa, raportoinnissa ja seurannassa.

Luonnon monimuotoisuudesta, metsien suojelusta ja ennallistamisesta käydään kansainvälistä ja kansallista keskustelua. Metsien suojelutilasto tuo tärkeää perustietoa vilkkaana käyvään yhteiskunnalliseen vuoropuheluun ja aihepiirin prosesseihin. Tuorein metsien suojelutilasto ilmestyi syksyllä 2022 ja seuraava on tarkoitus julkaista vuonna 2025.

Kansallinen metsästrategia 2035 kuvaa metsäalan tärkeimmät tavoitteet, joihin julkinen valta keskittyy osana yhteistä kehittämistä. Metsätilastot ovat tärkeä tietolähde sekä metsästrategian että alueellisten metsäohjelmienkin laatimisessa ja asetettujen tavoitteiden seurannassa.

Metsätilastojen kehittäminen

Perinteistä metsätaloutta ja metsäteollisuutta kuvaava tilastointi on monipuolista, kattavaa ja sillä on pitkät perinteet. Tilastojen sisältöä ja tuotantoprosessia kehitetään jatkuvasti ja tässä työssä otetaan huomioon myös tiedon luovuttajilta ja tilaston käyttäjiltä saatua palautetta.

Puukauppatilastoinnin kehittämismahdollisuuksia selvitettiin perusteellisesti vuonna 2020. Selvitys kohdistui kokorunkohinnoitteluun ja sellaisiin puusta maksettuihin lisiin (bonusjärjestelmät, ehdolliset lisät ym.), jotka eivät sisälly kauppakirjaan merkittyyhin hintaan. Kokorunkohinnoittelun tilastointia viedään eteenpäin selvittämällä tietojen saatavuutta ja julkistamismahdollisuuksia. Hinnan erilaisten lisien tilastoinnille ei sen sijaan löydetty toteutuskelpoista toteutustapaa.

Talvella 2021–2022 järjestettiin sarja asiakaskuulemisia metsätilastoinnin kehittämistarpeiden kartoittamiseksi. Palautetta metsätilastoinnista kerättiin muun muassa metsäteollisuusyritysten ja metsänomistajien etujärjestöiltä, hallinnolta, tutkimukselta, luonnonsuojelujärjestöiltä ja medialta. Asiakaspalautteen perusteella metsätilastointia pidettiin laadukkaana, mutta myös tilastoinnin kehityskohteita löytyi. Palautteessa nousivat esiin etenkin luonnon monimuotoisuuteen ja hiileen liittyvät teemat ja tilastointitavoitteet.

Hakkuutilastojen tietosisältöä ollaan laajentamassa. Vuonna 2022 julkaistiin puun markkinahakkuiden tilastossa kunnittaiset hakkuutiedot kaikille avoimena tietona. Seuraavaksi selvitetään mahdollisuuksia tilastoida hakkuut hakkuutavoittain. Hakkuiden, hakkuukertymän ja puuston poistuman lopullisia vuositilastoja pyritään rikastamaan metsien pinta-alaan suhteutetuilla muuttujilla ja ennakkotilastoihin lisätään tärkeimmät alueelliset tiedot. Luken kasvihuonekaasulaskennan ja Valtakunnan metsien inventoinnin kanssa ollaan käynnistämässä kokeellista tilastoa maakunnittaisista puuston hiilinieluista.

Tavoitteena on yhdistää teollisuuspuun kauppaa ja energiapuun kauppaa koskevat tilastot yhdeksi kokonaisuudeksi. Metsänhoito- ja metsänparannustöihin ollaan liittämässä mukaan arvio metsänomistajien omatoimisesti tekemistä metsänhoitotöistä, jotka eivät ole sisällyneet tilastointiin.

Biotiloustilastoinnissa tarkasteltiin vuoden 2023 aikana vaihtoehtoisia laskentatapoja sekä kehitettiin biotalouden ekologisia ja sosiaalisia indikaattoreita. Uudistuksia koskevat päätökset tehdään ja toteutetaan vuoden 2024 aikana.

Eurostatin ympäristötilinpitoon kuuluva metsätilinpito on muuttumassa lakisääteiseksi vuonna 2025. Luken tilastoyksikkö ja valtakunnan metsien inventointi kehittävät yhdessä laskentamenetelmiä siihen tarvittavien tietojen tuottamiseen.

Metsätilastojen tiedonkeruissa pyritään mahdollisimman pieneen vastausrasitteeseen. Lähes kaikki tilastoaineisto kerätään metsäsektorin yrityksiltä. Osa tarvittavista tiedoista saadaan jo nyt niin, että tiedontoimittaja lähettää omista järjestelmistään laskentaohjelmilla kerätyt tiedot sähköisesti rajapintojen kautta Lukeen. Tällaisen tiedonkeruun osuutta pyritään kasvattamaan jatkuvasti.

5. Kala- ja riistatilastot

Kala- ja riistatilastojen esittely

Luke tuottaa tilastoja kaupallisesta ja vapaa-ajan kalastuksesta, vesiviljelystä, kalan tuottajainnoista, kalanjalostuksesta, kalan kulutuksesta, kalan ulkomaankaupasta, kalatalouden yritystoiminnasta sekä metsästyksestä. Lisäksi tuotamme taloudellisia seurantoja ja analyysseja kalatalousyritysten kannattavuudesta. Sektoriin kuuluu kaikkiaan 11 tilastoa, joiden tarkemmat tiedot löytyvät liitteestä 1. Näistä viisi on ESS-tilastoja ja kahdeksan on SVT-tilastoja. Tiedonkeruiden tarkemmat tiedot löytyvät liitteestä 2.

Kala- ja riistatalouden tilastojen aikasarjojen perusteella hallinto ja toimiala arvioivat käynnissä olevia muutoksia ja harkitsevat alan kehittämisen suuntausta ja painopisteitä. Tilastoja käytetään politiikkatavoitteiden asettamiseen ja tavoitteiden toteutumisen seurantaan sekä kansallisesti että Yhteisen kalastuspolitiikan (YKP) piirissä Itämerellä. Uudistettu kalastuslaki ja kestävä hyödyntämisen periaate ovat lisänneet kalatalouden tilastojen tietotarpeita ja parantaneet niiden tuottamisen edellytyksiä. Tilastoihin pohjautuvat analyysit ovat usein välttämättömiä sekä kalavarojen runsauden, kestävä saalismäärän ja politiikkatoimien vaikutusten arvioimiseen, että toimialan kehityksen ajureiden tunnistamiseen. Erityisesti saalistilastot ovat keskeisiä lähtötietoja laadittaessa arvioita kalakantojen tilasta ja ennustettaessa kalastuksen vaikutusta niihin. Taloudellisten tunnuslukujen ja tilinpäätöstietojen avulla seurataan myös kalatalouden kannattavuutta, kalatalousyritysten taloudellista tilaa ja tuotetaan ajankohtaisia katsauksia toimialasta.

Vapaa-ajankalastuksesta ja metsästyksestä laaditut tilastot kuvaavat kansalaisten saamia virkistyshyötyjä. Tilastot auttavat ymmärtämään ekosysteemipalvelujen merkitystä hyvinvoinnin osatekijänä. Tilastojen perusteella arvioidaan myös virkistykseen taloudellista arvoa ja kalastusmatkailun dynamiikkaa. Kalan kulutuksesta laaditut tilastot kuvaavat kansalaisten saamia terveyshyötyjä ravintotaseen osana. Tilastolla on ajankohtaista merkitystä kotimaisen kalan edistämishjelmassa, jossa on asetettu tavoitteita kalan elintarvikekäytön lisäämiselle ja kalatalouden arvoketjun kehitykselle. Aineistoista tuotetaan myös taustalaskelmia kalastaloushallinnon tietotarpeisiin.

Kalatalous- ja metsästystilastointi perustuu sekä kansallisiin lakeihin että EU:n tilastosäädöksiin ja kalatalouden EU-tiedonkeruuhjelman velvoitteisiin. Tilastojen perustietoja toimitetaan kansainvälisiin tilasto-ohjelmiin (Eurostat, FAO ja OECD). Euroopan komissio on käynnistänyt Euroopan kalastilastoasetusten uudistustyön, jonka odotetaan valmistuvan vuonna 2025. Työtä koordinoi Eurostat.

Tuotamme tilaston kuukausittain kalan ulkomaankaupasta ja neljännesvuosittain kalan tuottajainnoista. Muut tilastot tuotetaan vuosittain, paitsi vapaa-ajankalastustilasto ja kalanjalostustilasto vuorovuosina.

Kala- ja riistatilastojen kehittäminen

Kalatilastoissa kuten muissakin tilastoissamme huomioimme hallinnon ja tutkimuksen kansalliset ja kansainväliset tietotarpeet kalavarojen arvioinnissa ja politiikkatoimien vaikutusten seurannassa. Uusia tilastomuuttujia ovat muun muassa taloudellisesti merkittävimpien kalalajien yksikkösaaliit ja lohen kappalemääräinen saalis merialueen kaupallisen kalastuksen tilastossa, ja saaliin määrä ja arvo kalastajaryhmittäin kaupallinen saalis sisävesillä -tilastossa. Myös vapaa-ajankalastustilaston tietosisältöä laajennetaan niin että se vastaa vuoteen 2012 saakka julkaistujen tilastojen tietosisältöä. Lisäksi tilastoista käydään teemakeskusteluja asiakasryhmätapaamisissa, joissa myös opastetaan Luken uudistuneen sivuston käyttöä.

Myöhemmin ohjelmakauden aikana lisätään maakuntajako tilastoihin, joissa se on relevantti. Lisäksi tarkastellaan mahdollisuutta aloittaa tilastoestimaattien otantavirheen kuvaaminen vapaa-ajankalastus-, metsästys- ja kaupallinen kalastus sisävesillä -tilastoissa. Nämä tilastot sisältävät epävarmuutta, jonka määrä tilastojen jatkokäyttäjien on syytä ottaa huomioon. Tilasto-ohjelman kehittämisen lisäksi asiakastapaamisissa nousi esiin useita tutkimuskysymyksiä, jotka on välitetty Luken tutkimusohjelmien tietoon.

Tilastojen tietosisältöä uudistetaan myös EU:n asetusmuutosten myötä. EU-lainsäädännön muuttuminen voi johtaa muutoksiin tilastojen sisällössä tai niiden tuottamisessa. Muutokset kohdistuvat pääasiassa vapaa-ajankalastustilastoon. Tilastotuotantoa ohjaa myös EU:n yhteisen kalastuspolitiikan valvonta-asetus, joka on hyväksytty 2023, sekä kansallinen monivuotinen suunnitelma (EU-MAP). Niistä seuraa reunaehtoja kalastustilastojen sisältöön ja tiedonkeruun resursseihin.

Automaatiota lisätään tiedonkäsittelyprosessissa useissa tilastoissa. Kansalaistiedonkeruuseen pohjautuvan vapaa-ajankalastustilaston uusi tiedonkeruusovellus viimeistellään, ja metsästystilaston tiedonkeruusovelluksen teknologia pyritään uudistamaan, jotta kyselyyn vastaaminen tulee mahdolliseksi myös mobiililaitteilla.

6. Viestintä ja tiedon käytön edistäminen

6.1. Tilastoviestintä Lukessa

Luonnonvarakeskuksen tilastot kuvaavat maatalouden, metsätalouden sekä kala- ja riistatalouden tilan, kehityksen ja markkinat Suomessa. Tilastoviestinnän tehtävä Lukessa on kertoa näistä tilastoista tietojen käyttäjille mahdollisimman ymmärrettävästi, tasapuolisesti ja oikea-aikaisesti valittuja viestintäkanavia käyttäen.

Tilastojen hyöty realisoituu vasta, kun niitä käytetään. Luken kaikki tilastot ovat saatavissa avoimesti, koneluettavasti ja ilmaiseksi Luken verkkosivuilta. Käyttäjällä on mahdollisuus tilata tieto uusimmista tilastojulkistuksista suoraan omaan sähköpostiin. Tilastojen uusimmat tiedot ilmestyvät Luken verkkosivuilta löytyvän julkistuskalenterin mukaisesti.

Monien julkistusten yhteydessä julkaisemme myös lyhyen tiedotteen, jossa on keskeisiä nostoja tilastolukujen muutoksista. Tavoitteemme on taustoittaa lukujen takana olevia ilmiöitä tarttumalla kiinnostaviin aiheisiin ja kirjoittamalla niistä uutisia, blogeja sekä laatimalla infograafeja niistä muutoksista ja ilmiöistä, joita tilastoluvut kuvaavat. Tilastolukujen

taustoittaminen ja kansantajuistaminen perustuu tilastoja laativien asiantuntijoiden ammattitaitoon ja substanssituntemukseen.

Olemme määritelleet tilastoista nousevat avainviestit: Luken tilastointi luo perustaa biotalouden kasvuille ja digitalisaatiolle. Tuotamme ruoka- ja luonnonvaratilastot kestävän päätöksen tueksi!

6.2. Uusien verkkosivujen kehitystyö jatkuu

Luonnonvarakeskus tuottaa Suomen toiseksi suurimpana tilastoviranomaisena ruoka- ja luonnonvaratilastot, jotka julkaistaan luke.fi-verkkosivuilla.

Sivustouudistuksessa yhdistettiin Luonnonvarakeskuksen tutkimus- ja tilastotiedon sivustot luke.fi ja stat.luke.fi yhdeksi kokonaisuudeksi. Uusi luke.fi-sivusto kokoaa yhteen kahden eri sivuston käyttäjät ja pyrkii tarjoamaan entistä paremmat mahdollisuudet löytää samaan aiheeseen liittyvät sisällöt samasta palvelusta.

Sivuston rakentamista ja kehittämistä jatketaan saadun palautteen avulla. Tilastotiedon julkaisemiskäytäntöjä pyritään yhdenmukaistamaan ja tuomaan paremmin esille muut tilastopalvelujen tuottamat tietotuotteet. Tilastokokonaisuuden sivustouudistusta on ohjannut Luken strategian rinnalla tilasto-ohjelma, lainsäädäntö, SVT-julkaisuohjeet sekä tilastotoiminnan yhteisesti sovitut periaatteet ja käytännöt. Tilastojen tuoreimmat tiedot päivitetään Luken verkkosivuilta löytyviin tilastotauluihin. Joidenkin tilastojulkistusten yhteydessä julkaisemme myös lyhyen tiedotteen, jossa on nostoja tilastolukujen keskeisistä muutoksista. Tilastojen julkaisukalenteri kertoo, milloin tuoreimmat tilastoluvut ilmestyvät ja julkaisemme niiden yhteydessä myös lyhyen tiedotteen.

6.3. Tietotuotteet ja palvelut

Luken tilastot julkaistaan [Luken verkkosivuilla](http://www.luke.fi/tilastot) (www.luke.fi/tilastot). Keskeinen osa tätä verkkopalvelua on [tilastotietokanta](http://statdb.luke.fi) (statdb.luke.fi), jossa tilastojemme taulukkomuotoinen aineisto pitkin aikasarjoineen on kaikkien käytettävissä avoimena datana.

Julkaisemme verkkosivuilla myös muita tietotuotteita. Verkkopalvelun indikaattorit osiossa julkaisemme EU:n yhteisen maatalouspolitiikan vaikuttavuusindikaattorit (CAP-mittaristo), kansallisen metsästrategian 2025 seurantamittarit, biotalouden mittarit ja ravinteiden kierrätyksen indikaattorit. Uudet kansallisen metsästrategian 2035 seurantamittarit tulevat myös Luken verkkosivuille ensi vuoden alussa.

Lisäksi julkaisemme verkkopalvelussamme muiden tuottamia tietoja. Tällaisia tietoja ovat mm. viikoittain julkaistava Metsäteollisuus ry:n puukaupan viikkoseuranta, vuosittain julkaistavat metsävaratiedot sekä Kansainvälinen merentutkimusneuvoston (ICES) kokoamat Itämeren kalansaalitiedot.

Tietopalvelu palvelee asiakkaita Luken tilastoja koskevissa tietotarpeissa. Tietopalvelu tuottaa raportteja ja erilaisia tietotuotteita hallinnollisista ja tilastollisista rekistereistä sekä muista tietolähteistä.

7. Luken tilastojen tietolähteet

Luken tilastotuotannon keskeisenä tavoitteena on hyödyntää tilastojen tuotannossa olemassa olevia rekistereitä ja muita tietoaineistoja mahdollisimman paljon ja samalla minimoida vastausrasitetta suorissa tiedonkeruissa. Olemme jo Suomen EU-jäsenyyden alusta saakka hyödyntäneet maataloushallinnon rekisteritietoja maataloustilastojen tietolähteenä. Kalatilastoissa Elinkeinokalatalouden keskusrekisteri (Kake) on merkittävä tietolähde. Metsätilastoissa olemme hyödyntäneet verottajan aineistoja lähinnä metsämaan omistustilastossa.

Uutena tilastojen tietolähteenä otimme käyttöön tulorekisterin maa- ja puutarhatalouden työvoimatilastossa osana maatalouslaskentaa 2020. Tulorekisterin käyttö toistuu vuoden 2023 maatalouden rakennetutkimuksessa samassa käyttötarkoituksessa. Olemme aloittaneet selvittämään mahdollisuuksia hyödyntää Fingridin datahubbia energiatilastojen lähtöaineistona yhdessä Tilastokeskuksen kanssa. Viime vuosien aikana olemme selvittäneet edelleen satelliittiaineistojen käyttöä satoarvioiden, satotilaston ja maan peitteisyyttä kuvaavien tilastojen tuottamisessa ja tämä työ jatkuu edelleen osana Eurostatin rahoittamia grants-projekteja. Kasvinsuojeluaineiden käyttö maataloudessa tilaston seuraavaa tiedonkeruuta suunnitellaan vuodelle 2024. Sen jälkeen tilasto aletaan tuottaa SAIO-asetuksen mukaisesti ensimmäisen kerran vuodelta 2026 ja vuodesta 2028 alkaen vuosittain käyttäen hallinnon keräämiä lähtötietoja. Lisäksi jatkamme kansalaishavaintoihin perustuvien aineistojen käyttömahdollisuuksien selvittämistä tilastotuotannossa. Esimerkkinä näistä ovat Oma riista - Omakala-palvelut.

Rekisteritiedot ja muut käytettävissä olevat valmiit aineistot muodostavat noin kaksi kolmasosaa tilastojemme lähdeaineistosta. Toinen merkittävä tietolähde on Luken omat tilastokyselyt, joista saadaan noin kolmasosa tilastojemme lähdeaineistosta. Vuosina 2024–2026 Luke toteuttaa 26 eri tilastokyselyä. Näistä kuukausittain toistuvia on 8, neljännesvuosittaisia 2 ja harvemmin pääsääntöisesti kerran vuodessa toistuvia 16. Tilasto-ohjelmaan kuuluvien tilastokyselyiden lisäksi käytämme Luken viranomaisohjelmaan (VOAS) kuuluvia tiedonkeruita erityisesti kalatilastojen tietolähteenä. Vuonna 2024 Lukessa toteutetaan kuusi VOAS-ohjelmaan kuuluvaa tiedonkeruuta, joita hyödynnämme tilastotuotannossa.

Suorissa tiedonkeruissa kehitämme Lukeen tiedonkeruualustaa, joka mahdollistaa erilaiset sähköiset tiedonkeruut tietoturvallisesti, saavutettavuusvaatimukset täyttäen ja kustannustehokkaasti. Tiedonkeruujärjestelmissä huomioidaan entistä paremmin eri päätelaitteet ja tiedonkeruuta rajapintojen kautta kehitetään edelleen yhdessä tiedonluovuttajien kanssa. Vahvan tunnistamisen käyttö tilastokyselyissä mahdollistaa esitäyttötietojen käyttämisen tiedonkeruissa.

Luken tilastokyselyt vuosina 2024–2026 on kuvattu liitteessä 2.

8. Luken rooli tilastoekosysteemissä

Luke on yksi Suomen neljästä tilastoviranomaisesta tuottaen alansa tilastoja yhteistyössä Tilastokeskuksen kanssa. Muut tilastoviranomaiset ovat Tilastokeskus, Tulli ja Terveystieteiden tutkimuskeskus ja hyvinvoinnin laitos. Tilastokeskus on Suomen päävastuullinen tilastoviranomainen, ja koordinoi Suomessa tilastoja tuottavien viranomaisten tilastotyötä ja antaa kaikkia tilastoja tuottavia viranomaisia koskevia ohjeita.

Luke kuuluu Suomen tilastoekosysteemiin. Tilastoekosysteemi on tilastoalan viranomaisten verkosto, jonka osallistujat tuottavat Suomen virallisia tilastoja (SVT), Euroopan tilastojärjestelmän (ESS, European Statistical System) tilastoja sekä muita tilastoja. Tilastoekosysteemiin kuuluu 11 valtion virastoa ja laitosta sekä kaksi muuta tilastoa tuottavaa laitosta. Suomen virallisen tilaston neuvottelukunta toimii tilastoja tuottavien viranomaisten yhteisenä foorumina virallisen tilastotoimen kehittämislinjausten ja Euroopan tilastojärjestelmän kansallisen tason koordinoimien tavoitteiden edistämiseksi. Tilastoekosysteemin kehittämislinjaukset vuosille 2024–2026 valmisteltiin Tilastokeskuksen koordinoimana tilastoekosysteemin toimijoiden yhteistyönä.

Kestävään kehitykseen, luonnonvaroihin ja ympäristöön liittyvää tilastointia tehdään useassa valtion virastossa riippuen viraston toimialasta. Ilmiöalueen tilastointi laajenee ja muuttuu sekä kattavuusvaateet kasvavat lähitulevaisuudessa. Sen vuoksi Tilastokeskus tilastointia koordinoivana viranomaisena on asettanut ilmiöalueen kehittämistä varten luonnonvarojen, vihreän kehityksen ja ympäristötilastoinnin yhteistyöryhmän. Ryhmän tehtäviä ovat:

- huolehtia aihealueen tiedon kattavasta ja relevantista tuottamisesta Suomessa sekä seurata aihealueen tietotuotannon kansainvälisiä ja kansallisia kehittämistarpeita sekä niihin liittyvän työnjaon valmistelu ja koordinointi
- käsitellä keskeisiä tehtäväalueen tilastotoimen asioita ja tehdä esityksiä virastojen yhteistyön kehittämiseksi
- EU-asioihin ja muuhun kansainväliseen yhteistyöhön liittyvä strateginen valmistelu
- tehtäväalueen kehittämishankkeiden tunnistaminen ja valmistelu sekä yhteisten Eurostatin tilastotuotannon grantsien hankesalkun ohjaus
- parantaa tietojen kattavuutta, saatavuutta ja käytettävyyttä sekä tutkimuskäyttöä

Tilastokeskuksen edustaja Mari Ylä-Jarkko toimii yhteistyöryhmän puheenjohtajana ja Luken edustaja Faiz Alsuhail varapuheenjohtajana. Syke on kolmantena organisaationa mukana yhteistyöryhmässä. Yhteistyöryhmän ensimmäinen kokous järjestettiin toukokuussa 2022 ja ryhmä kokoontuu noin 2 kertaa vuodessa.

Suuri osa Luken tilastoista pohjautuu EU-asetukseen tai muihin kansainvälisiin velvoitteisiin. YK ohjaa maailmanlaajuisia tilastotuotannon kehittämistä, missä maatalouden ja muun luonnonvaratalouden tilastoinnin kehittämisellä on merkittävä painopiste. ICES (Kansainvälinen merentutkimusneuvosto) määrittää kansainvälisillä sopimuksilla ja EU-asetuksilla kalatalouden tilastoinnista. Lisäksi FAO:lla ja OECD:llä on alan tilastotietotarpeita ja tietoja toimitetaan suoraan sekä Eurostatin kautta. Kansainvälisten metsäalan tilastoinnin merkittävien kehittämistä ohjaava taho on 'Joint FAO/UNECE Working Party on Forest Statistics, Economics and Management'.

Kansallisten tilastovirastojen pääjohtajien ESSC komitea ohjaa Euroopan unionin tilastointia. Sen alla toimii eri tilastoalueiden johtajaryhmiä, jotka koordinoivat alansa työryhmien työtä. Luken kannalta keskeiset tilastoalueiden johtoryhmät ovat DGAS (Directors' group on agricultural statistics) ja DIMESA (Directors of sectoral and environmental statistics and accounts). ESSC komitea vahvistaa Euroopan tilasto-ohjelman. Euroopan tilasto-ohjelma vuosille

2021–2027 astui voimaan 3.5.2021 yhtenä osaohjelmana sisämarkkinoita ja Euroopan tilastoja koskevassa ohjelma- ja rahoituspuiteasetuksessa. Varsinainen tilastoja koskeva osaohjelma on asetuksen liitteessä II sisältäen kahdeksan politiikka-alueittain muodostettua osa-aluetta. Luken tilastot sisältyvät pääosin kestävä kehitys, luonnonvarat ja ympäristö osa-alueeseen. Tilastoasetukset määrittävät jäsenmaiden pakollisen tilastotuotannon ja ne valmistellaan komitologiamenettelyssä.

Virallisten kansainvälisten foorumeiden lisäksi teemme kansainvälistä tilastoyhteistyötä muilla foorumeilla. Esimerkiksi maataloustilastojen tekijät kokoontuvat säännöllisesti Pohjoismaisen ja Pohjoismaiden ja Baltian maiden kesken. Metsätilastoissa vastaavaan foorumiin osallistuu myös muita Itämeren alueen valtioita. Luke järjesti maataloustilastojen Pohjoismaisen kokouksen marraskuussa 2022 ja seuraava kokous järjestetään Norjassa syksyllä 2024. Metsätilastojen seuraava kokous järjestetään Norjassa keväällä 2024.

Kuva 2. Kansallisen tilastoekosysteemin toimijat (Lähde: Tilastoekosysteemin kehittämislinjaukset 2021–2023)

9. Liitteet

Liite 1. Luonnonvarakeskuksen tilastot

Liite 2. Luonnonvarakeskuksen tilastokyselyt

luke.fi

Luonnonvarakeskus
Latokartanonkaari 9
00790 Helsinki
puh. 029 532 6000